

Het einde van de legislatuur is niet synoniem aan uitbollen of niets doen. Dossiers moeten nog worden afgewerkt. Een beperkt aantal maatregelen werd genomen om alvast iets te doen aan het lerarentekort. De volgende regering zal het lerarentekort grondig moeten aanpakken. Met de regering bereikten we een akkoord over (een beperkte) cao 8bis waarbij vooral aan de laagste looncategorieën nog een loonvoordeel kan worden toegekend. Leerzorg blijft onze zorg wegdragen. De tussentijdse balans liegt er niet om. Het voorliggend concept-leerzorg is verre van af en nog lang niet haalbaar. Tot slot besteden we aandacht aan 'Keerpunt, op weg naar één Vlaamse ACV-onderwijscentrale'. De zorg om onze leden nog beter te dienen staat daarbij voorop.

Perspectief op morgen

Leerzorg: een tussentijdse balans

In december 2005 bracht onderwijsminister Frank Vandenbroucke zijn eerste conceptnota over leerzorg uit. Sedertdien is er een hele weg afgelegd in verschillende werk- en overleggroepen in de Vlaamse Onderwijsraad, op het departement Onderwijs en Vorming en op het kabinet van de minister. Besturen- en personeelsorganisaties hebben in belangrijke mate bijgedragen aan het debat en hebben hun achterban voortdurend in de discussie betrokken. Het overleg heeft geleid tot positieve bijstellingen van het eerste concept. Er blijven echter nog belangrijke knelpunten. Op enkele daarvan gaan we hier in.

Budgettaire implicaties onduidelijk

De budgettaire implicaties van het leerzorgkader zijn tot op heden nog niet duidelijk. De basisfinanciering van de school voor gewoon basis- en secundair onderwijs moet een basiszorg voor alle leerlingen toelaten en moet er in elk geval voor zorgen dat elke school in staat is om de zorg op de leerzorgniveaus I en II goed te organiseren.

Mogelijkheden te beperkt

De haalbaarheid van de voorstellen voor het leerzorgniveau II staat of valt met de mogelijkheden voor individuele ondersteuning van de leerling met specifieke noden. De financiering van de huidige zorg- en GON-middelen moet verder voor alle leerlingen op een individuele basis worden toegekend en zelfs nog worden uitgebreid. Het invoeren van een enveloppe op het niveau van de scholengemeenschap, is onaanvaardbaar. De arbeidsvoorwaarden voor GON-leerkrachten zijn dringend aan verbetering toe.

Consequenties uitklaren

De betekenis en de consequenties van het compenseren en het dispensereren in het kader van een

gemeenschappelijk curriculum op leerzorgniveau II zijn onvoldoende uitgeklaard. Er is geen antwoord op de vraag of de bestaande sets van ontwikkelingsdoelen zomaar getransfereerd kunnen worden naar het leerzorgkader met leerzorgniveaus, clusters en doelgroepen in het gewoon onderwijs.

Draagkracht is onontbeerlijk

Omwille van de noden en de behoeften van het kind, omwille van medeleerlingen, omwille van de haalbaarheid in hoofde van leraren en schoolteams of omwille van materiële en organisatorische redenen is het zeer moeilijk of zelfs onmogelijk om op leerzorgniveau III in het gewoon onderwijs een individueel curriculum uit te werken dat zeer sterk afwijkt van het gemeenschappelijke curriculum. De draagkracht van een school moet op die criteria worden afgewogen.

Oplossingen gezocht

Het probleem van het leerlingenvervoer is niet opgelost.

De voorziene overlegtijd in de opdracht van het personeel van het gewoon onderwijs is onvoldoende en moet in de schoolorganisatie structureel kunnen worden ingebed.

Groeimogelijkheden zijn eindig

Naast reeds verworven competenties vraagt leerzorg van het onderwijspersoneel heel wat nieuwe vaardigheden. Om tegemoet te komen aan de noodzakelijke competentieontwikkeling en -ondersteuning, moeten professionaliseringstrajecten voor het onderwijspersoneel van het gewoon en het buitengewoon onderwijs, de CLB's en de pedagogische begeleiding uitgewerkt worden. De bestaande opleidingen, zowel de initiële als de voortgezette, zijn ontoereikend. Net als de verwachte ondersteuning van het personeel uit het buitengewoon onderwijs, dat daarvoor niet is opgeleid. Ook mag dat in geen geval leiden tot een versnippering van de expertise van het personeel

Foto: Pascal Vyncke,
www.SeniorenNet.be

van het buitengewoon onderwijs, van wie de capaciteiten ook niet onbeperkt zijn.

Minimaal rendement

Leerzorg vereist ingrijpende aanpassingen aan het materiaal en aan de schoolinfrastructuur. Gelet op de variabiliteit van specifieke onderwijsbehoeften en de spreiding van de leerlingen over het Vlaamse land, zal het aangepast materiaal in scholen voor gewoon onderwijs slechts minimaal renderen. Bovendien weegt de financiering van de schoolinfrastructuur en het materiaal nu al zeer zwaar op het budget van scholen.

Planificatie buitengewoon onderwijs

Een zinvolle planificatie van het buitengewoon onderwijs is pas mogelijk op basis van een inventarisering van de regionale onderwijsbehoeften, gerelateerd aan een grondige analyse van het bestaande aanbod. Bovendien moet elke programmatie gekoppeld worden aan kwaliteitsgaranties. Met andere woorden: het verruimen van het algemeen aanbod en het verbreden en verdiepen van het schoolaanbod zonder garantie op kwaliteit, kan niet.

Brede consensus vereist

Elke onderwijsvernieuwing moet bestaande kwaliteiten borgen en nieuwe kwaliteiten kunnen waarmaken. Dat betekent dat we behouden wat goed is en dat we verbeteren waar het nodig is. Dat geldt zeker voor leerzorg. Een vernieuwing moet ook gedragen zijn door het onderwijsveld. Dat impliceert niet alleen een consensus van alle betrokkenen, maar het veronderstelt ook de nodige tijd en ruimte en het voldoen aan de vereiste realiseringvoorwaarden.

Het voorliggend concept is niet haalbaar

In de huidige stand van zaken kunnen we stellen dat de verdere uitbouw van een zorgcontinuüm

wenselijk is, maar dat het concept-leerzorg zoals het nu voorligt, niet haalbaar is als vernieuwing. Er zal nog grondig gedebatteerd en gesleuteld moeten worden aan het concept en de concretisering van die onderwijsvernieuwing. Opdat het onderwijsveld zich de vernieuwing eigen zou kunnen maken, zal het overtuigd moeten worden van de meerwaarde en de haalbaarheid van het leerzorgconcept. Er zullen oplossingen moeten gezocht worden voor de aanzienlijke knelpunten die nog resten.

Op de valreep

De onderwijsvakbonden slaagden er op de valreep in om met onderwijsminister Frank Vandenbroucke cao 8bis af te sluiten. Het gaat om de besteding van de restmiddelen van cao 8. Die middelen worden gebruikt om enkele groepen van het onderwijspersoneel van de laagste looncategorieën toch een loonvoordeel toe te kennen. Het gaat in het totaal om ongeveer 250 mensen. De bodekamerbewaarders, suppoosten, secretaris-rekenplichtigen en eerste-secretaris-rekenplichtigen krijgen een loonsverhoging van 10 %. De kinderverzorgers in het GO! in Brussel worden voortaan allemaal op hetzelfde niveau betaald. Ook voor de leermeesters lichamelijke opvoeding die voor 1975 via een examen van de bijzondere examencommissie aan de slag konden gaan in het basisonderwijs, wordt het loon opgetrokken tot op het niveau van hun andere collega's. Op de internaten telt de zogenaamde 'slapende waak' van studiemeesters-opvoeders vanaf 1 september voor vier in plaats van drie werkuren.

Maatregelen voor lerarentekort

In het basisonderwijs en de eerste twee graden van het secundair onderwijs kampen de scholen met een toenemend lerarentekort. Daarom werd beslist om maatregelen te nemen die vanaf volgend schooljaar ingaan. De modaliteiten worden nog onderhandeld.

In grote lijnen komen de voorstellen hierop neer:

- De cumulatieregeling voor personeelsleden in het onderwijs die bijkomende uren presteren, wordt aantrekkelijker en eenvoudiger. Ze krijgen daar vanaf volgend schooljaar een volwaardig loon voor. Dat geldt ook voor personeelsleden die vanuit dienstonderbreking of pensioen naar het onderwijs willen terugkeren.

- Voor zelfstandigen en loontrekkenden buiten het onderwijs wordt het interessanter om enkele uren per week les te geven. Hun werk in het onderwijs wordt voortaan volwaardig betaald. Het is een belangrijke eerste stap om meer zij-instromers aan te trekken: mensen die hun kennis, vaardigheden en ervaringen van buiten het onderwijs in het onderwijs binnenbrengen. Het is slechts een eerste stap. De volgende Vlaamse regering moet de structurele aanpak van het lerarentekort hoog op de agenda zetten.

Zo moet bekeken worden hoe jonge mensen kunnen aangespoord worden om te kiezen voor het onderwijs en hoe men ze in het onderwijs kan houden. Ook moet een oplossing gevonden worden voor de salarisciënniteit als mensen met ervaring van buiten het onderwijs de overstap naar het onderwijs willen maken.

Keerpunt: het COV-congres gaf ons een duidelijke opdracht

Leden en militanten stellen ons terecht vragen over de stand van zaken betreffende de uitvoering van de congresbesluiten over de uitbouw van één ACV-onderwijscentrale in Vlaanderen. Antwoorden zijn niet zo gemakkelijk te geven. Waarom?

De besprekingen met het ACV en de COC verdedigden gestaag. De maandelijkse vergaderingen tussen de bureauleden van de COC en het COV zijn open en constructief, maar men blijft voorzichtig en kritisch.

De besturen van beide centrales volgen het proces op de voet. Het COV werkt met werkgroepen die samengesteld zijn uit leden van de Bestuursraad. De mate waarin bestuursleden van provinciale verbonden en kringen worden betrokken, hangt voornamelijk af van de provinciale besturen.

Niet alle bestuursleden benaderen de problematiek op dezelfde manier. De enen willen binnen een relatief korte termijn de congresbesluiten uitvoeren. Anderen zien dat dan weer niet zo zitten.

Grondigheid bij de besprekingen omtrent de uitbouw van één nieuwe ACV-onderwijscentrale past binnen de congresbesluiten. Grondigheid is constructief en staat een positieve besluitvorming niet in de weg.

De eerste gesprekken spitsten zich vooral toe op het lid nabije functioneren van de nieuwe centrale en vooral het versterken van het democratisch gehalte. In één nieuwe Vlaamse ACV-onderwijscentrale worden alle onderwijssectoren ondergebracht. Dat vergt een andere organisatiestructuur en andere werkvormen. Alle sectoren moeten daarbij voldoende ruimte en autonomie krijgen om hun eigenheid te bewaren en te ontwikkelen. Tegelijk moeten ze in samenhang met alle andere sectoren optimaal en democratisch kunnen functioneren en zich samen versterken ten behoeve van de leden.

Het COV-Bureau investeerde er enthousiast en royaal in om gestalte te geven aan een grote openheid in de debatten, ervan overtuigd dat een versterking van de democratische besluitvorming een absolute voorwaarde is om als lid nabije vakbond goed te functioneren. Toch menen sommigen nog altijd dat dit moet via een getrapte structuur waarbij de besluitvorming in feite in handen blijft van enkele bestuurders. Anderen trekken

vooral de kaart van de vakbondsafgevaardigden. Die zijn immers rechtstreeks door de leden verkozen. Vakbondsafgevaardigden staan elke dag in het veld te midden van hun collega's en leden. Zij weten als geen ander wat er onder die collega's en leden leeft en beweegt.

Een congresbesluit is een duidelijke opdracht, die door elk bestuurslid, ongeacht de eigen mening, ter harte moet worden genomen. Die opdracht is niet vrijblijvend voor een bestuurslid. Toch geeft het congresbesluit ruimte voor een kritische ingesteldheid. Wij willen immers allemaal dat de uitgangspunten die door het congres werden vastgelegd, degelijk en correct worden uitgevoerd.

Een bestuurslid dat al jaren tegenstander is van één nieuwe ACV-onderwijscentrale, sprak niettemin na de beslissing van het COV-congres van 21-22 november 2008, zijn engagement uit om ervoor te gaan. Hij deed dat met deze woorden: "Op het congres in Houffalize werd met ruime meerderheid de intentieverklaring om onderhandelingen op te starten met de COC om tot een eenheidscentrale te komen, goedgekeurd.

Wellicht wordt de eenmaking een proces van lange adem. We hopen dat de gesprekken in een weliswaar kritische, maar vooral in een opbouwende sfeer zullen verlopen. Eigen standpunten zullen moeten gemotiveerd worden, maar ongetwijfeld moet ook geluisterd worden naar de standpunten van onze gesprekspartner. Veranderingen zijn altijd een vakkundig afwegen van 'geven en nemen'. We hebben vertrouwen in de onderhandelaars die namens het COV de gesprekken zullen voeren.

De door het congres goedgekeurde intentieverklaring is alvast een eerste stap. Een volgend congres zal kunnen beslissen of het uiteindelijke doel, de belangen van alle leerkrachten door één nieuwe, grote ACV-onderwijscentrale laten verdedigen, werkelijkheid wordt.

Wij zullen de besluiten van het Vlaams congres respecteren en loyaal meewerken aan het overleg dat moet leiden tot één ACV-onderwijscentrale."

Willen we oprecht werk maken van een (basis-)syndicalisme waarbij de stem van de basis, het lid, de doorslag geeft en waarbij het belang van de leden primeert op elke vorm van eigenbelang, dan zijn we verplicht daartoe een echte democratische structuur uit te werken die het accent legt op solidariteit tussen sterk georganiseerde sectoren met ruime autonomie en bevoegdheden.

We hebben er samen voor gekozen. Laten we daarom in een constructieve sfeer bouwen aan één grote, sterke ACV-centrale. Zo kunnen we onze leden nog beter dienen en nog krachtiger verdedigen.

Romain Maes
algemeen secretaris